

Ing. Václav Valášek, VÚHU a.s.

Spolupráce spolkové země Severní Porýní - Vestfálsko a České republiky v oblasti komplexní transformace podkrušnohorského regionu

Die Zusammenarbeit des Bundeslandes Nordrhein-Westfalen und der Tschechischen Republik im Gebiet der komplexen Transformation des Regions unter den Erzgebirgen

Auf Grund der Vereinbarung zwischen der Regierung des Landes N-W und Tschechei über die Zusammenarbeit zwischen dem Ministerium für Wirtschaft der Tschechischen Republik und dem Ministerium für Wirtschaft, Mittelstand und Technologie des Landes N-W wurde eine Arbeitsgruppe erstellt. Das Ziel dieser Gruppe liegt darin, eine komplexe Transformation des Regions unter den Erzgebirgen sicherzustellen. Ein bedeutendes Ergebnis dieser Zusammenarbeit repräsentiert die "Studie über modellhafte Untersuchungen zur technischen und wirtschaftlichen Optimierung des Tagebaues Doly Nástup Tušimice in der Tschechischen Republik". Am 20.02.1993 wurde diese Studie durch Herrn Staatssekretär des Landes N-W Krebs dem Stellvertreter des Ministeriums für Wirtschaft und dem Tagebaudirektor von "Doly Nástup Tušimice" abgegeben. Bis zum Jahresende 1993 wird diese Studie um den Abschnitt "Ökologie" nachgereicht.

Cooperation of federal country Northern Rhineland-Westphalia and Czech republic in the sphere of complex transformation of the Under-Ore Mountains region

On the base of intergovernmental agreements of federal country FGR Northern Rhineland-Westphalia and Czech republic it was entered into cooperation between the Ministry of economy NRW and Ministry of industry ČR and it was set the managing working group. It secures the cooperation in the sphere of complex transformation of the Under-Ore Mountains region. The first significant result of this cooperation is the elaborating of the optimization study for the area of Nástup Tušimice Mines (DNT). On 20. 2. 1993 the study was

handed over by Mr. state secretary Krebs (NRW) to the deputy of minister MPO ČR and to the manager of DNT. Until the end 1993 it will be finished its ecological part.

Сотрудничество федеральной страны Северного Рейна и Вестфалии (ФРГ) и Чешской Республики в области комплексной трансформации подкрупногорного региона

На основе межправительственных соглашений между обеими странами сделаны первые шаги по сотрудничеству между соответствующими экономическими министерствами и создана рабочая комиссия, которая обеспечивает кооперацию по конкретным направлениям комплексной трансформации данного региона. Первым значительным результатом этого сотрудничества является разработка студии по оптимизации угледобычной деятельности предприятия Резрезы Наступ г. Тушимце (ДНТ), техническую часть которой представил государственный секретарь Северного Рейна и Вестфалии господин Кребс замминистру промышленности Чешской Республики и директору предприятия ДНТ. До конца 1993 г. будет доработана экологическая часть студии.

Spolupráce spolkové země Severní Porýní-Vestfálsko a České republiky v oblasti komplexní transformace podkrušnohorského regionu

Na základě mezivládních dohod spolkové země SRN Severní Porýní-Vestfálsko a České republiky byla navázána spolupráce mezi ministerstvem hospodářství NRW a ministerstvem průmyslu ČR a ustavena řídicí pracovní skupina. Zajišťuje spolupráci v oblasti komplexní transformace podkrušnohorského regionu. Prvním významným výsledkem této spolupráce je zpracování optimalizační studie pro oblast Dolů Nástup Tušimice. Dne 10. 2. 1993 byla studie předána panem státním tajemníkem Kребsem (NRW) nám. ministra MPO ČR a řediteli DNT. Do konce roku 1993 bude dopracována její ekologická část.

Jedním z výsledků pracovní návštěvy představitelů minulé české vlády ve spolkové zemi SRN Severní Porýní - Vestfálsko bylo uzavření dohody o vytvoření společné česko-německé pracovní skupiny pro komplexní transformaci podkrušnohorského regionu. Česká část této pracovní skupiny se poprvé sešla v Praze dne 14. 5. 1992 na bývalém MHPR ČR pod vedením náměstka ministra Ing. Vratislava Ludvíka. Tajemníkem skupiny byl jmenován Ing. Josef Štveráček z odboru správy uhelného průmyslu téhož ministerstva. Řízení české části pracovní skupiny přešlo, po delimitaci některých činností bývalého MHPR ČR koncem loňského roku, na ministerstvo průmyslu a obchodu, sekce hornictví. Členy pracovní skupiny byli dále jmenováni zástupci a. s. Škoda Praha, ČPP Praha, ministerstva zemědělství a MŽP ČR, severočeského hnědouhelného revíru a sokolovského revíru. Za SHR byli do pracovní skupiny jmenováni náměstkem ministra Ing. Miloš Loužecký, Ing. Vladimír Bartoš a Ing. Václav Valášek, za sokolovský revír Ing. Vladimír Růžička.

Na květnové úvodní schůzce české pracovní skupiny byl projednán návrh programu činnosti společné česko-německé pracovní skupiny. Bylo rozhodnuto, že se spolupráce přednostně zaměří na řešení problematiky dále vyjmenovaných oblastí. Na této schůzce byli určeni i pracovníci odpovědní za komplexní zpracování konkrétní problematiky týkající se transformace severočeského regionu. Jedná se o následující úkoly:

1. Vytvoření informačního systému (odpovědný pracovník Ing. J. Štveráček, MPO)
2. Energetická koncepce regionu (Ing. Z. Košar, MPO)
3. Optimalizace těžby, úpravy a užití hnědého uhlí včetně ekologických omezení (Ing. Valášek, VÚHU, a. s. Most)
4. Alternativní výrobní programy související s útlumem těžby (zástupce MH nebo MPO)
5. Možnosti využití rekultivované půdy pro drobné a střední podnikání (Ing. Bartoš, RV, a. s. Most)
6. Ekologický provoz elektráren v regionu (Ing. J. Kotoun, Škoda Praha)
7. Výroba elektrické energie v paroplynových cyklech (Ing. V. Růžička, Sokolovské doly)
8. Komplexní řešení zahlazení negativních důsledků důlní činnosti (Ing. Bartoš, RV, a. s. Most)
9. Náhrada bytového fondu obcí přesídlovaných z předpolí lomů - legislativa (Ing. M. Loužecký, MPO)
10. Cenová politika státu v hnědouhelném hornictví (Ing. Štveráček, MPO)

Pro řešení každé z výše uvedených problematik bude třeba ustavit pracovní skupinu odborníků českých podniků a organizací. Návrh z května loňského roku předpokládal, že činnost těchto specializovaných pracovních skupin bude zahájena v průběhu druhé poloviny roku 1992 a bude vycházet z úvodního společného semináře německých a českých členů řídicí pracovní skupiny. Na základě dohody mezi MHPR ČR a ministerstvem pro hospodářství, střední stav a technologii spolkové země Severní Porýní - Vestfálsko (MWMT NRW) se tento úvodní seminář uskutečnil až v době od 9. do 14. 11. 1992. Konal se v zemském školicím středisku této spolkové země SRN v Hildenu, jižně od Düsseldorfu. Za českou stranu se tohoto semináře zúčastnili pánové Štveráček a Košar z MPO, p. Dufek (ČPP) a pánové Loužecký, Bartoš a Valášek ze severočeského hnědouhelného revíru.

Seminář vedl pan ministerský rada Horst Schmidt, vedoucí referátu pro zahraniční ekonomiku zemí střední Evropy na MWMT NRW. Za německou stranu se semináře dále zúčastnili pracovníci NRW, a. s. Rheinbraun a a. s. RWE. Na semináři byly předneseny tyto zásadní referáty:

- Modernizace a obnova starých průmyslových oblastí v Porúří (p. Noll, MWMT NRW)
- Příspěvek středního stavu ke strukturálním změnám (p. Roth-Harting, MWMT)
- Možnosti vytváření technologické infrastruktury regionu (p. Send, MWMT)
- Program vzdělávání odborných a vedoucích pracovníků ze zemí střední a východní Evropy (p. Schaps, MWMT)
- Plánování hnědouhelného hornictví (p. Wittmann, ministerstvo ŽP a ÚP NRW)
- Severní Porýní-Vestfálsko jako energetickohospodářské centrum SRN (p. Maatz, ministerstvo ŽP a ÚP)
- Právní aspekty týkající se hnědouhelného hornictví (p. Franke, MWMT)
- Vývoj hnědouhelného hornictví v Porýní (p. Ernst, Rheinbraun, a. s.)
- Přesídlování a rekultivace jako prostředky znovuoživení krajiny v porýnském revíru (p. Brückner, Rheinbraun, a. s.)
- Technická opatření ke snižování emisí SO_2 a NO_x a prašnosti u energetických zařízení spalujících hnědé uhlí (p. Oschmann, RWE, a. s.)
- Paroplynové turbíny v kombinovaných elektrárnách (p. Bergmann, RWE, a. s.)
- Využívání odpadů ze spalování hnědého uhlí (p. Reidebusch - Thiemann, Pro Mineral, dceř. spol. RWE, a. s.)

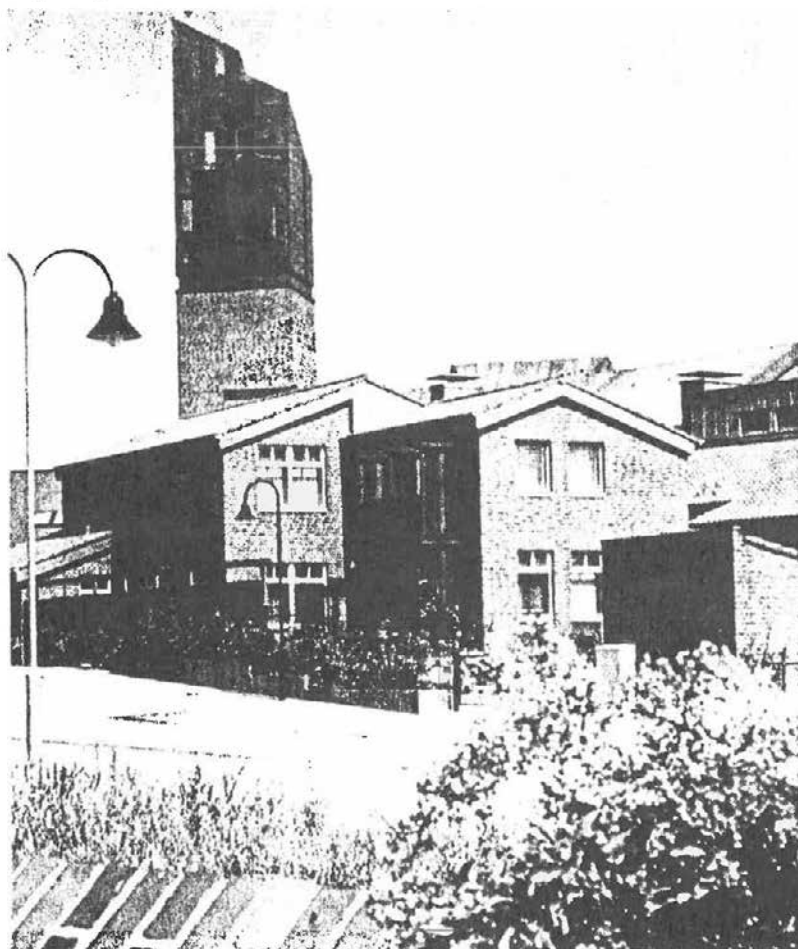
Ze všech těchto referátů byl pořízen záznam, který je přílohou cestovní zprávy. Zpráva je pro širokou odbornou veřejnost SHR k dispozici v technické knihovně odd. VTEI VÚHU, a. s. Most. Na požádání si lze ve VÚHU (VTEI) zajistit zaslání kopie této cestovní zprávy.

Zpráva hodnotí průběh semináře jednoznačně kladně. Oceňuje především skutečnost, že partneři z orgánů a organizací NRW otevřeně informovali české účastníky o všech problémech spojených s rozvojem hnědouhelného hornictví a energetiky v této spolkové zemi SRN.

Informace lze shrnout do následujících nejvýznamnějších charakteristických poznatků:

- vláda se rozhodla pro min. 50 % krytí celkových potřeb primární energie z domácích zdrojů, a to zejména hnědým uhlím, protože je konkurenceschopné s dovozem a je méně rizikové než jaderná energie. V SRN bylo v roce 1991 vytěženo 279,4 mil. tun hnědého uhlí a 84 mil. tun černého uhlí, z toho jen v NRW 106,4 mil. tun hnědého a 75 mil. černého uhlí. Vytěžitelné zásoby hnědého uhlí jsou jen v NRW stanoveny na 10 miliard tun. Z toho jsou vládním výborem pro hnědé uhlí, ustaveném při zemské vládě NRW, schváleny k těžbě 4,2 miliardy tun, tj. na dobu 40 let dopředu.
- Na výrobě elektrické energie se hnědé a černé uhlí podílí 56 %. Všechny elektrárenské bloky jsou odsířeny. Přesto vláda rozhodla o tom, že na začátku 21. století bude výroba elektrické energie na bázi uhlí zajišťována výhradně v elektrárnách nového, kombinovaného typu, tzn. s paroplynovým cyklem. Časový úsek mezi zahájením výstavby první demonstrační jednotky paroplynové elektrárny s tlakovým fluidním zplyňováním uhlí a uvedením do provozu 1. bloku o instalovaném výkonu 300 MW typu Kobra představuje období 17 let.
- Pro udržení těžby hnědého uhlí jsou postupně zajišťovány podnikatelské záměry na otvírku nových lomových lokalit. Schválit je musí Vládní výbor pro hnědé uhlí, v němž mají hlas rozhodující obce, region, odbory a svaz podnikatelů, hlas poradní okresní úřady. Báňský podnik se hlasování neúčastní. Příkladem nového podnikatelského záměru je příprava lomu Geitzweiler II s roční těžbou 30 až 40 mil. tun uhlí a zásobami 1,6 miliardy tun. Z jeho předpolí bude přemístěno obyvatelstvo 15 obcí s 8 000 obyvateli.
- Přesídlování a obnova krajiny jsou řešeny komplexně, ne jen jako prostá náhrada, ale jako naplnění cílů plánovaného rozvoje oblastí. Důlní podnik

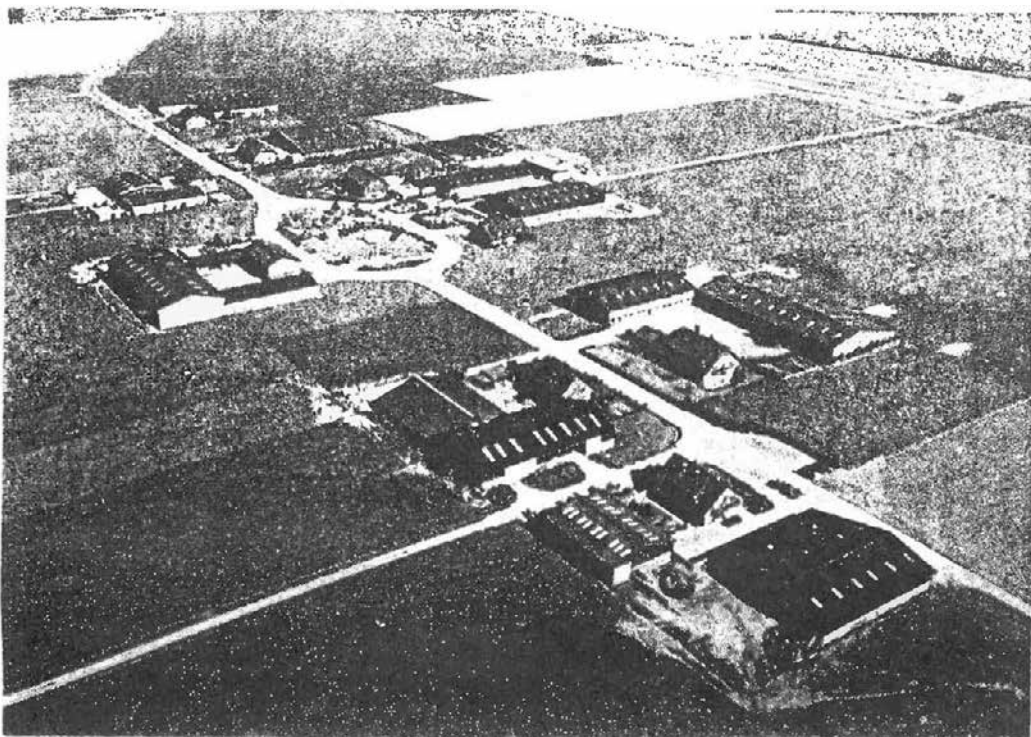
zajišťuje prostou náhradu v poměru 1 : 1. Vlastní využití pozemků je součástí územního plánu regionu. Rozdíl hradí veřejnost. Dobrou spolupráci důlních podniků a veřejnosti při obnově krajiny po lomovém dobývání dokumentují dále uvedené obrázky. První dva zachycují střed obce Königshoven, vybudované jako satelitní sídliště starobylého městečka Kaster v porýnském revíru. Třetí fotografie zachycuje zemědělské rodinné farmy na rekultivovaných plochách.

Obr. 1

Obr. 2

Obr. 3

Na základě výsledků pobytu českých členů pracovní skupiny v NRW lze považovat za splněné tyto body programu činnosti:

- Uspořádání vnitřních vztahů hnědouhelných společností
- Alternativní výrobní programy
- Konkrétní náměty k řešení možností využití rekultivované půdy
- Zkušenosti a. s. Rheinbraun se státní správou při řešení negativních důsledků báňské činnosti
- Legislativa a zkušenosti NRW při náhradě lidvidovaného bytového fondu v souvislosti s těžbou
- Cenová politika v hnědouhelném hornictví.

V rámci spolupráce s NRW byla dne 10. 2. 1993 předána české straně optimalizační studie pro s. p. Doly Nástup Tušimice. Zároveň byl vysloven za českou stranu požadavek rozšířit studii, která by řešila optimalizaci těžby, úpravy a užití uhlí včetně komplexního řešení zahlazení negativních důsledků důlní činnosti a znovuoživení krajiny, na oblast celého severočeského hnědouhelného revíru. V 1. etapě této fáze spolupráce bude do konce roku 1993 zajištěna ekologická část optimalizační studie DNT.

Lze předpokládat, že po schůzce premiérů vlád ČR a NRW v lednu letošního roku bude spolupráce v oblasti komplexní transformace podkrušnohorského regionu úspěšně pokračovat, a to v zájmu nejenom tohoto regionu.

Informace o mezinárodní konferenci a výstavě "ODPADY '92"

Konference se uskutečnila v Praze ve dnech 23. - 26. listopadu 1992. Organizátorem byl Dům techniky Praha ve spolupráci s Výzkumným ústavem místního hospodářství Praha, a.s. Hydroprojekt Praha, společností s r.o. GRS Ostrava a Interprojektem Praha, pod záštitou MŽP ČR a MŽP SR.

Konference navázala na dlouholetou tradici akcí pořádaných v rámci ISWA (International Solid Wastes Association - Mezinárodní asociace pro tuhé odpady), která započala v r. 1972 v Praze prvním kongresem asociace. V současné době asociace sdružuje členy z 27 zemí Evropy, Asie a z USA a zabývá se zejména problémy odpadového hospodářství a čištění měst.

Jednání konference probíhalo v těchto pracovních sekcích:

- Programy odpadového hospodářství
- Vybavení a technologie pro hospodaření s komunálními odpady
- Průmyslové odpady
- Právní předpisy týkající se odpadového hospodářství v ČSFR
- Finanční aspekty zneškodňování odpadů
- Sklárky
- Obchodní aktivity v oblasti zneškodňování odpadů
- Zahraniční zkušenosti z oblasti zneškodňování odpadů.

Konference se zúčastnila řada představitelů ústředních i regionálních orgánů ochrany životního prostředí z České i Slovenské republiky, výzkumných ústavů, vysokých škol, bankovníctví i soukromých společností. Byly zastoupeny i jednotlivé okresní úřady a obce.

Zahraniční referáty se týkaly např. speciálních programů hospodaření s odpady v Severním Porýní-Vestfálsku, ziskovosti technologií automatizovaného třídění odpadů plastických hmot a jiných recyklovatelných hmot používaného v USA, zneškodňování nemocničního odpadu, kvality kompostů, akumulování a využívání skládkových plynů, problémů starých skládek odpadu (SRN), využívání vysoce kvalitních geomembrán na bázi polyetylénu pro bezpečnostní obaly při zneškodňování odpadů (Spojené království).

Velká pozornost byla věnována dosavadním zkušenostem s mezinárodními kooperacemi - byl hodnocen program PHARE týkající se koncepce systému odpadového hospodářství v ČSFR, zkušenosti pražského magistrátu se zahraniční pomocí v oblasti zneškodňování odpadů, program zneškodňování odpadu pro severní Čechy zpracovaný Amsterodamskou univerzitou a zkušenosti expertů vyslaných Světovým ekonomickým střediskem do Prahy k projednávání problémů hospodaření s odpady. Své programy navrhovaly renomované zahraniční firmy z Francie, Rakouska, SRN, Spojeného království.

Bližší informace lze získat na adrese:

Dům techniky
paní Daniela Soukupová
Novotného lávka 5
116 68 Praha 1
tel. 231 01 24, linka 263
fax 20 27 24 nebo 232 81 74.

Nabídka předplatného z Kanady

Od kanadského vydavatele jsme obdrželi nabídku předplatného na dva významné mezinárodní odborné časopisy:

1. IJEI - International Journal of Environmental Issues in Minerals and Energy Industry
2. IJSM - International Journal of Surface Mining and Reclamation.

Časopis IJEI je zcela nový a zabývá se ekologickými problémy v báňském a energetickém průmyslu. Vychází čtvrtletně od září 1992. Jeho cílem je rychle a efektivně šířit informace týkající se všech aspektů přírodního a životního prostředí. Bude se zaměřovat zejména na tyto oblasti:

- filozofie únosného rozvoje využití nerostných a energetických zdrojů
- místní, regionální a státní zákonná opatření
- odhady ekologických dopadů, povolovací řízení
- ekonomika ekologické únosnosti, zvládání rizik
- ekologická únosnost v zemích třetího světa versus sociální, kulturní a ekonomické dopady
- ochrana prostředí a perspektivní těžební a zpracovatelské technologie
- ekologické dopady v hlubinném dobývání
- ekologické dopady při rozvoji těžby ropných písků a lupků
- zdokonalené technologie zpracování a využití uhlí pro čistější životní prostředí
- současná a budoucí praxe odpadového hospodářství
 - likvidace odpadů
 - odpady u uranových dolů
 - odpady ropného průmyslu
 - znovuzískání zdrojů z průmyslových odpadů
 - zneškodňování odpadů v podzemí
 - odpady energetického průmyslu
 - charakterizování a monitorování odpadů
 - odklizení (odtěžení, doprava a ukládání) nadložních hmot
- uzavírání dolů, sanace a rekultivace
- úloha výpočetní techniky při řešení ekologických problémů
- systém geografických informací (GIS) a ekologické problémy
- minimalizace odpadů a znečištění prostředí, potřeby technologického rozvoje.

Druhý nabízený časopis - IJSM - je již dobře zavedeným mezinárodním periodikem pro povrchové dobývání a rekultivace a zabývá se všemi aspekty technologie povrchového dobývání ložisek uhlí, ropných písků, průmyslových surovin a rud. Soustřeďuje se především na tyto specifické oblasti:

- projektování povrchových dolů : ekonomické hodnocení
důlní plánování
výrobní programy
- operační výzkum
- metody povrchového dobývání
- vrtné a trhací práce
- zařízení pro povrchovou těžbu: projekty, užití, údržba
- technologie založená na využití počítačů a mikroprocesorů - automatika, robotika
- geotechnické inženýrství: projektování (svahy povrchových dolů a výsypek, dopravní cesty), zneškodňování odpadů, "mokrý skládky", geohydrogeologie, dálkový monitoring
- systémy a programy odpadového hospodářství
- systémy manipulace s materiály

- rekultivace území povrchové těžby.

Vedoucím vydavatelem obou časopisů je Dr. Raj K. Singhal z Univerzity v Calgary. Stojí v čele mezinárodního vydavatelského poradního sboru podpořeného význačnými vědci, inženýry a akademiky, reprezentujícími prakticky celý svět. Časopisy tiskne a distribuuje holandská firma A.A.Balkema v Rotterdamu.

Objednávky na předplatné jsou k dispozici ve VTEI VÚHU u PhDr. Marie Vrbové (linka 4859).

Výše předplatného je u obou časopisů stejná a činí 90 USD nebo 50 GBP respektive 160 HFL. Lze si též vyžádat bezplatně ukázkový výtisk (účtuje se však poštovné).

Vydavatelé budou potěšeni, zašlete-li jim svůj odborný příspěvek či článek k uvedeným tematickým okruhům i k dalším otázkám, které mají vztah k ekologickým dopadům v těžebním průmyslu a v energetice. Máte-li tento úmysl, pan Dr. Raj K. Singhal Vás srdečně vyzývá ke kontaktu na adrese:

Dr. Raj K. Singhal
P.O.Box 68002
Ranchlands RPO 7750
Ranchview Drive NW, Calgary
AB Canada T3G 3N8

Fax: (403) 241-9460, telefon: (403) 239-3849.